

Mesebeli Afrika - Szváziföld – Kontrasztok

2011 szeptember 02. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

értékelve

Még nincs

Mérték

Mondhatni balkáni állapotokat idéznek az elmúlt napok eseményei az aprócska dél-afrikai ország, az utolsó igazi királyság, Szváziföld életében, miután kiderült, a teljes cs?d szélén álló államnak nyújtandó 240 millió eurós dél-afrikai segély egy részét a király saját magának szeretné, afféle közvetít? díj címén.

És III. Mswati király nem is keveset akar, nagyjából a teljes összeg hatodára, 40 millió euróra igényt tart, de nem, ez nem pletyka és jogtalan vádaskodás hiszen először a kevés szváziföldi ellenzéki szervezet egyike jelentette a hírt, amit aztán később a dél-afrikai sajtó is megerősített – eddig a szváziföldi pénzügyminisztérium nem kommentálta az ügyet. Miközben tehát a nagyjából 1.2 milliónyi lakos jelentős része mélyszegénységben élve küzd a HIV vírussal, addig Mswati király tovább igyekszik gyarapítani 100 millió dolláros vagyonát, amelyből persze bőven futja száz lányok félmegtelen táncos parádéjának rendezésére is.

Szváziföld azután fordult segítségért a Dél-afrikai Köztársasághoz (amelynek szintén nagy szüksége lenne pedig a pénzre), hogy az év elején az Afrikai Fejlesztési Bank, a Világbank és a Nemzetközi Valutaalap (IMF) is elutasította kölcsönkérelmét, miután a kis ország képtelen volt bármiféle reformot átültetni a végrehajtás folyamatába. A hosszas tárgyalások végeredményeként még augusztus elején jelentette be Pravin Gordhan pénzügyminiszter Pretoriában, hogy a Dél-afrikai Jegybank 5.5%-os kamatra hosszúlejáratú, 250 millió dolláros kölcsönt nyújt a királyságnak, amely kölcsönügylet feltételét adóreformok, költségvetési megszorítások és politikai átalakítási lépések képezik. A sikeres tárgyalások után jött a hír, hogy egy magas szintű kormányzati megbeszélésén Mswati király az ügylet nyélbeütésében nyújtott segítségéért minimum 40-50 millió eurónyi jutalékot akar saját részére, ami nem más, mint az egész aprócska nemzet nyilvános arcukövése. Ettől eltekintve azonban a kölcsön új távlatokat nyithat a királyság életében, hiszen a szerződés feltételeként a királynak a társadalom teljes egészét, mozgalmakat és 1973 óta betiltott pártokat is be kell vonnia a reformok kidolgozásába, amelyek főként az állami kiadásokra és az adórendszerre fognak vonatkozni, elzetes információk alapján.

A pénz első részlete már most augusztusban Sváziföld kincstárába került, a másik két részlet októberben, illetve 2012 elején kerül folyósításra, hangsúlyozottan nem a dél-afrikai adófizetők pénzéből, hanem szinte piaci ügylet keretében a Jegybank forgótőkéjéből. Már az augusztusi részlet létfontosságú volt a kis ország számára, amely azután került a teljes összeomlás szélére, hogy tavaly elveszítette bevételeinek több mint 60%-át, miután az összes regionális támogatást megvonta tőle a dél-afrikai regionális szakszervezeti tömörülés – emiatt be kellett fagyasztani a közszférában a fizetéseket és a szakszervezetek ultimátumot kaptak a fizetések csökkentésére is. Az emiatt kirobbant példátlan tüntetéshullámot aztán a király katonái brutális módon leverték. A kölcsönügylet persze a Dél-afrikai Köztársaságban is indulatokat váltott ki, főleg a legnagyobb szakszervezetek vezetésében, akik a pénzért cserébe jóval többet: demokratikus rendszer kialakítását és az emberi jogok tiszteletben tartását kérték volna a svázi királyságtól, ahol minden második embernek nincs munkája, miközben a még mindig feudális középkori rendszert képzelgő III. Mswatinak legalább két tucat palotája van és bevásárlásait gyakran az Egyesült Államokban vagy Európában intézi maga vagy 27 gyermeke számára.

Miközben tehát a sz?k elit a legmagasabb szint? luxusban él, közel 100 ezer HIV pozitív ember számára az is kérdéses, hogy megkaphatják-e az életben maradásukhoz szükséges antiretrovirális gyógyszereket, miközben a további 250 ezer HIV pozitív polgár a napi betev?ért küzd – jellemz? ENSZ adat, hogy a lakosság 70%-a él a minimálisnak kijelölt szegénységi küszöb alatt. Ilyen körülmények között a kölcsön visszafizetése sem lenne garantált, de Dél-Afrika ebben is biztosra ment, ugyanis a törleszt?részletek majd az ország által eddig is nyújtott

segélyekből kerül majd levonásra, tehát összegezve III. Mswati nagy üzlete csak egy afféle adóssághidaló hitel volt. Pretoria részéről egyébként nem felebaráti szeretetről van szó, saját érdekében kellett cselekednie, ugyanis a szváziföldi gazdaság forráshiány esetén tényleg mélyrepülésbe kezdett volna, amelynek következtében a királyságnak egyetlen eszköze maradt volna: a pénzkibocsátás és a lilangeni árfolyamának dél-afrikai randtól történő elszakítása – ez pedig az egekig repítette volna az árakat, és az ország legalább fele átmenekült volna Dél-Afrikába a teljes nyomor elöl. Ez pedig a zimbabwei gazdasági menekültáradattal amúgy is megáldott Pretoria számára maga lett volna a tragédia.

Akármi is lesz a király jutalékával, a kérdés attól még minden szereplőben ott motoszkál: konkrétan mit is fog tenni a királyság a pénzzel? Sokak szerint az állam tartozásait kellene felszámolni, hiszen becslések szerint közel 200 millió dollárnyi tartozást halmozott fel a szváziföldi kincstár helyi kereskedőkkel, cégekkel szemben a ki nem fizetett áruk, szolgáltatások, támogatások miatt, ez pedig egy ilyen gazdaságban óriási kinszenvedés, nem csoda, hogy tucatnyi vállalat pont emiatt kényszerült bezárni. A másik két hely, ahol égetően nagy szükség lenne a pénzre az az oktatás és az egészségügy. Az oktatásban olyannyira nehéz a helyzet, hogy a Szváziföldi Egyetem (UNISWA) már hetek óta zárva tart, miután a kormány egyszerűen nem rendelkezik elég pénzzel a fenntartásához, az ösztöndíjak kifizetéséhez, továbbá az összes állami iskolát is be kellett zárni ideiglenesen, mert nem kerültek kifizetésre az ingyenes oktatásban a tanulók után járó kvótapénzek sem az intézményeknek. Az UNISWA esetében a 34 millió dolláros éves költségvetésből az állam még egyetlen lilangent nem utalt át és ennek megfelelően a tanárok, dolgozók fizetése is hónapok óta késik, míg az állami iskoláknak járó 21 millió dollárból a kormány mindössze 5.3 millió dollárnyi lilangeni átutalására volt képes.

Az egészségügynél talán még kritikusabb a helyzet (hiszen míg oktatás nélkül lehet hónapokon át létezni, egyeseknek az élete múlik a gyógyszereken), itt ugyanis már ott tart Szváziföld, hogy lassan a legalapvetőbb gyógyszerekből is hiány van, a műtéteket, vizsgálatokat pedig nehézkessé teszik az elmaradt fizetések miatt rendszeresen kialakuló sztrájkok (ráadásul egyes vádak szerint sok intézményben szinte szünnap nélkül kell dolgoznia a dolgozóknak). Jellemző példa, hogy júliusban több ezer HIV pozitív ember vonult utcára tüntetni, miután kiderült, hogy az ország már nem rendelkezik több hónapra elegendő antiretrovirális gyógyszerkészlettel sem. A Szváziföld és Dél-afrikai Köztársaság határán fekvő dél-afrikai kórházak folyamatosan növekvő szváziföldi betegszámról számolnak be, akik között alultápláltság miatt érkezők is vannak. Egy dolog szilárd tény az előzőek ismeretében: Szváziföldön változtatásokra van szükség, mert a jelenlegi királyi rendszer tarthatatlan – III. Mswati konkrétan a szexuális lányok közötti válogatáson kívül (13 felesége van már így is), szinte csak az állami pénzek korlátlan magáncélú felhasználásban jeleskedik és amennyiben nem lesznek reformok hamarosan, újabb kölcsönre lesz szüksége az országnak, ami pedig végzetes eladósodottságba sodorhatja ezt az aprócska államot.

III. Mswati egyszerűen képtelen bármiféle komolyabb megszorítást eszközölni, nem is azért, mert nem tudja érvényre juttatni akaratát, hanem azért, mert a kincstárban maradó többletpénzért inkább Milánóba utazik ruhákat vásárolni, ahelyett, hogy kifizetné többek között az árva gyerekek taníttatását. Mindenesetre Mbanane már most más források felé kacsintgat, ugyanis a királyság az Európai Uniótól is pénzt remél és kap is, több részletben majd 33 millió eurós forráshoz fognak jutni mezőgazdasági fejlesztésekre – köszönhetően annak, hogy Szváziföld az Unió 4. legnagyobb cukorbeszállítója. Bár sokan, köztük a szvazi szakszervezetek és konzervatívabb elemek is lehetőséget látnak a jelenlegi helyzetben egy esetleges demokratikus nyitásra, figyelembe véve a jelenleg fennálló teljesen erőtlen politikai struktúrát (kezdve az 55, főként törzsi vezetőkből álló alsóházi parlamenttel) és azt, hogy milyen problémákat generálnak a szakszervezetek folyamatosan (kivonulás a kölcsönről szóló korábbi megbeszélésekről, a reformokhoz köthető bércsökkenések elutasítása), nem kell nagy szakértőnek lenni ahhoz, hogy sötét jövőképet vizionáljunk a királyságnak.

A legjelentősebb ellenzéki szervezet, az Egyesült Népi Demokratikus Front (PUDEMO) pedig szinte teljesen csendben követte le az eseményeket és egyáltalán nem tűnik úgy, hogy bármiféle demokratikus átalakulást követelő kezdeményezés élére állna. Tehát, bár a kölcsöntől a Dél-afrikai Köztársaság és sváziföldi ellenzékiek, demokráciapártiak demokratikus átalakulást várnak és közös bizottság fogja végrehajtani a négy fő feltételben foglaltakat, Pretoria számára mégis a legfontosabb jelenleg Sváziföld gazdasági stabilitása, akár királlyal, akár nélküle. Folyamatos külső források nélkül a stabilitás csak az IMF és a Pretoria által támasztott hasonló feltételek teljesülése esetén valósulhat meg, de ennek útjában egyrészt a szakszervezetek kemény ellenállása (közsféra leépítése, fizetések csökkentése miatt), másrészt a gazdasággal szorosan összefonódó, ebből kifolyólag a külső

befektetők bevonásától tartozkodó királyi család áll. Vagyis inkább a vezető politikai elit, ugyanis a király mellett holdudvara és a miniszterek is milliós összegekben lopnak az államkasszából, minimális összegekért jutnak hozzá értékes ingatlanokhoz és így tovább.

Hiába érkezik majd az első részlete a kölcsönnek augusztusban, a királyság számára szeptember sem lesz egyszerű, miután a szakszervezetek, a PUDEMO és a számvetésben működő politikai pártok egy minden eddiginél nagyobb mértékű tüntetéshullámot helyeztek kilátásba, amelyet most már Európa, az Egyesült Államok és a Dél-afrikai Köztársaság is támogat. Belegondolva már ezek is jelentős méretű problémák, de még ezek mellett is van mi miatt fájnia III. Mswati király fejének, ugyanis nemrégiben látott napvilágot a WikiLeaks-en (a hírheft oldal miatt már Afrikában is hullottak fejek) egy olyan telefonbeszélgetés átirata, amelyből az derült ki, hogy a mélyszegénységben tengő Szváziföld 60 millió dollár értékben tervez katonai felszereléseket, helikoptereket, löszereket, autókat vásárolni egy brit gyártótól (a pontos részletek is elérhetőek értelemszerűen). Bár a sváziföldi védelmi minisztérium állítása szerint a felszerelés az ENSZ békefenntartó műveleteiben résztvevő svázai katonák részére kerül beszerzésre, az amerikai telefonbeszélgetésből kiderül az is, hogy Washington reális lehetőségként kezeli azt az opciót is, mely szerint a király a jövőbeni tüntetések, megmozdulások leverésére, visszaszorítására használná a fegyvereket, felszereléseket. Az elemzők szerint azonban az sem kizárható, hogy Mbabane csak egy közvetítő olyan ország számára, mint például Zimbabwe vagy a Szvázifölddel diplomáciai kapcsolatot csak nemrégiben kialakító Irán. Ismerve azonban a királyság anyagi helyzetét, valószínűleg az utóbbi opció a valóság.

www.mindennapiafrika.info - a Flag Polgári Magazin partnere

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD
A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló